

Mark Bevirin haastattelu

Poliittisten aatteiden historia ja pyrkimys ajatella selkeästi

Mark Bevir on pyrkinyt luomaan filosofisesti perustellun näkemyksen aatehistoriallisen tutkimuksen yleisestä logiikasta. Tässä haastattelussa hän puhuu filosofian ja historian suhteesta, politiikasta sekä akateemisista kulttuurieroista.

Petri Koikkalainen: Voisitko aluksi kertoa jotain yliopisto-opintojesi alkuvaiheesta? Oliko ilmassa silloin joitain vahvoja poliittisia tai filosofia pyrkimyksiä, jotka veivät sinua eteenpäin?

Mark Bevir: Itse asiassa pääaineeni oli aluksi psykologia, mutta vain hyvin vähän aikaa. Kouluaikana olin pääasiassa hyvä matematiikassa ja toivottoman huono kielten ja oikeinkirjoituksen kaltaisissa asioissa, joten näytti siltä, että suuntautuisin luonnontieteisiin. Mutta olin myös onneton esineiden valmistamisessa ja käsityötaitoa vaativissa asioissa, mikä teki kemian tai fysiikan kaltaisista aineista hankalia. Kun sitten kuudentoista vuoden iässä valitsin syventäviä aineita, otin matematiikan ja syventävän matematiikan sekä historian ja englantilaisen kirjallisuuden.

Yliopistoon mennessäni halusin opiskella sellaista ainetta, joka liittyy ihmisiin, kuten englantilainen kirjallisuus liittyi, mutta jossa olisi mukana matemaattisempaa painotusta – siksi psykologia. Mutta psykologia kertoikin yhtä paljon rotista kuin ihmisistä ja mikä vielä pahempaa, jouduin tekemään käsityötaitoa vaativia kokeita, joten lopetin sen alle puolessa vuodessa.

Vaihdoin politiikan tutkimuksen laitokselle ja siitä

lähtien olen pääasiassa ollut politiikan laitoksilla. Joten voisi sanoa, että oikeastaan ajauduin politiikan tutkimukseen. Mielestäni en mennyt sinne minkään vahvan poliittisen tai filosofisen pyrkimyksen viemänä. Ilman muuta olin suuntautunut jonkinlaiseen sosialismiin ja perheeltäni olin perinyt vallitsevaan järjestelmään kriittisesti suhtautuvia ja väljästi romanttisia näkemyksiä, mutta mikään näistä seikoista ei oikeastaan ollut muotoutunut selväksi poliittiseksi tai filosofiseksi sitoumukseksi.

Petri Koikkalainen: Sanoisit siis, että jotkut näkemyksesi, kuten antietablistiset ideasi, ovat sukuperintöä?

Mark Bevir: Kyllä. Anglikaaninen kirkko (*The Church of England*) on järjestelmään kuuluva, etabloitu kirkko, jolla on erityinen laillinen asema. Nähdäkseni se on myös erään tyyppinen protestanttinen valtionkirkko, vaikkakaan jotkut sen jäsenet eivät pidä sitä protestanttisena. Toisia protestanttisia kirkkoja kutsutaan nonkonformistisiksi, koska ne eivät mukaudu anglikaanisen kirkon oppeihin. Nonkonformistit kohtasivat monenlaisia laillisia ja yhteiskunnallisia esteitä, jotka käytännössä esimerkiksi tukkivat heidän tiensä yliopistoihin. Ei olekaan ihme, että uskonnollisten näkemysten lisäksi myös heidän yhteiskunnallisista ja poliittisista kannoistaan tuli vallitsevan systeemin vastaisia. Erityisesti äitini suku oli syvällä tällaisessa nonkonformismissa.

Petri Koikkalainen: Ajattelitko itse koskaan mennä syvemälle politiikkaan, vaikkapa sosialistiseen politiikkaan?

”En halua väittää, etten olisi ollut poliittisesti sitoutunut. Kuuluin labour-puolueeseen ja olin syvästi vihamielinen Thatcheria kohtaan. Muistan vieläkin kaikki iskulauseet, kuten ”Thatcher, Thatcher, milk snatcher”¹, joka oli protesti sitä vastaan, että koululaisilta loppui ilmainen maito. Monessa suhteessa olin poliittisesti sitoutuneempi kuin nyt.”

Mark Bevir: En, en oikeastaan enkä vakavasti.

Petri Koikkalainen: Olemme puhuneet 1980-luvun tapahtumista. Millainen oli suhteesi thatcherismiin?

Mark Bevir: En halua väittää, etten olisi ollut poliittisesti sitoutunut. Kuuluin labour-puolueeseen ja olin syvästi vihamielinen Thatcheria kohtaan. Muistan vieläkin kaikki iskulauseet, kuten ”Thatcher, Thatcher, milk snatcher”¹, joka oli protesti sitä vastaan, että koululaisilta loppui ilmainen maito. Monessa suhteessa olin poliittisesti sitoutuneempi kuin nyt. Pitää kuitenkin muistuttaa, että silloinkaan en mennyt mukaan kaikkiin marsseihin, kampanjoihin ja ke-räyksiin. Kaikkein tärkein syy siihen oli varmaan se, että olin niin lumoutunut opiskelijaelämän vapaudesta, oman ja sosiaalisen elämän tutkailemisesta sekä reppumatkailusta ympäri maailman. En koskaan ajatellut politiikkaa urana. Enkä usko, että minulla olisi lähellekään siihen tarvittavia lahjoja.

Petri Koikkalainen: Ja ympärilläsi oli luultavasti ihmisiä, jotka olivat jo paljon syvemmällä politiikassa kuin itse olit.

Mark Bevir: Kyllä, ehdottomasti.

Petri Koikkalainen: Oliko 1980-luku mielestäsi poliittisesti intensiivistä aikaa brittiläisissä yliopistoissa ja brittiläisessä yhteiskunnassa yleensä?

Mark Bevir: Kyllä se oli. Suuri osa brittiläisestä poliittisesta ajattelusta viimeisten kahdenkymmenenviiden vuoden aikana on ollut yritystä tulla toimeen thatcherismen perinnön kanssa. Poliittiset kannat sidotaan thatcherismia käsittelevin kertomuksiin ja niihin vaihtoehtoihin, jotka näiden kertomusten mukaan ovat säilyneet elinkelpoisina: millainen vasemmistolainen politiikka – jos itse olet vasemmalla – voisi nykyään olla mahdollista ja toivottavaa. 1980-luvun alkuvuosista on jäänyt pitkä varjo brittiläiseen politiikkaan.

Petri Koikkalainen: Jos siirrymme akateemisiin seikkoihin, niin sait tohtorin tutkintosi Oxfordin yliopistosta vuonna 1989. Voisitko kertoa jotain yliopiston ilmapiiristä niihin aikoihin? Mitkä olivat tärkeimmät keskustelunaiheet? Käyttiinkö sitä esimerkiksi sen jaottelun ympärillä, joka usein

tehdään analyttisen ja mannermaisen filosofian välille, vai oliko ilmassa jotain vielä merkittävämpää?

Mark Bevir: Oxford oli vahvasti analyttinen. Vaikka olin suorittanut filosofian kurseja jo opintojeni alkuvaiheessa, olivat Oxfordissa vietetyt vuodet sitä aikaa, jolloin opiskelin filosofiaa kaikkein intensiivisimmin. Vietin suurimman osan kahdesta ensimmäisestä vuodestani työskentelemällä filosofisen tiedekunnan kirjastossa, joka oli melkein kadun toisella puolella collegestani Mertonista katsottuna. Melkein kaikki seminaarit joihin osallistuin olivat filosofian seminaareja.

Opetuksen, keskustelujen ja luettavan kirjallisuuden sävy oli analyttinen. Tämän todettuani pitää sanoa, että kuuluin jatko-opiskelijoiden yhdistykseen nimeltä Saksalaisen filosofian seura. Siinä määrin kuin Oxfordissa oli olemassa instituutioita, joiden puitteissa jatko-opiskelijat pystyivät tutustumaan mannermaiseen filosofiaan, luulen että tämä seura oli juuri se paikka.

Filosofia ja historiallinen selittäminen

Petri Koikkalainen: Voisiko sanoa, että sellaisten oman filosofian ja erityisesti teoksen *The Logic of the History of Ideas* kannalta keskeisten käsitteiden kuin traditio, dilemma tai uskomusten verkko tausta olisi joko analyttisessä tai mannermaaisessa filosofiassa? Tai kysyäkseni yleisemmin, millainen historia on tavallasi käyttänyt näitä käsitteitä?

Mark Bevir: Yleisesti ajattelen, että niiden tausta on analyttisessä filosofiassa, vaikkakin sanoisin mieluummin, että post-analyttisessä filosofiassa. Sanoisin mieluummin post-analyttisessä filosofiassa korostaakseni sitä, että ne ajallisesti seuraavat Popperia ja Quinea ja heidän esittämiänsä haasteita verifikationismille sekä analyttisten ja synteettisten väitelauseiden (*proposition*) erottelulle. Kuitenkin mainitsemillasi käsitteillä – ”uskomusten verkko”, ”dilemma” ja ”traditio” – on erilaiset tarinat. ”Uskomusten verkko” tulee enemmän tai vähemmän suoraan Quinen ja Ullianin kirjasta.²

Kun Quinen kaltaiset ihmiset haastoivat empirismin opinkappaleet he väittivät, että mikään väitelause ei voi elää loistavassa eristäytyneisyydessä. Siksi lauseen viittaussuhteet ja semanttiset merkitykset riippuivat muiden väitelauseiden muodostamasta kontekstista. Quine käytti termiä uskomusten verkko (*web of beliefs*) päästäkseen tähän kontekstiin.

Käytän ”uskomusten verkkoa” samaan tapaan esittäkseni argumentin siitä, että jos haluamme ymmärtää mitä jokin uskomus merkitsee jollekulle – mikä sisältö sillä on – niin voimme tehdä sen asettamalla kyseisen uskomuksen kontekstiin, joka muodostuu kyseisen henkilön muista uskomuksista.

Dilemma-käsitteen historia on enemmän velkaa Popperille. Vaikkakaan en uskoakseni saanut vaikutteita Popperilta itseltään, olen velassa Lakatosille ja hänen tavalleen kehitellä Popperin teemoja. Halusin soveltaa Lakatosin ideaa, jonka mukaan muutokset metodologisissa tutkimusohjelmissa – tai kuten itse sanoisin, uskomusten verkoissa – tapahtuvat ihmisten kamppaillessa jonkin probleeman kaltaisen kanssa. Mutta en halunnut käyttää termiä probleema, koska Popper oli antanut sille vahvasti objektiivisen sisällön; hän antoi ymmärtää, että tuolla ulkona oli probleemia, joille oli olemassa oikeita ratkaisuja. Halusin luoda kuvan paljon avoimemmasta prosessista, jossa ihmiset muokkaavat uskomuksiaan tavoilla, joita ei ole asetettu etukäteen ja ilman oletusta oikeiden ratkaisujen olemassaolosta. Dilemman käsite oli itse asiassa vain yritys muokata probleeman käsitettä tällä tavalla. Lopuksi tradition käsitteelläni ei ole samantapaista käsitehistoriaa. Sovelsin sitä arkikielen terminä tavoittaakseni yksilöiden olemassaolon väistämättömästi sosiaalisen viitekehysten.

Vaikka olisin voinut käyttää sellaisia termejä kuin ”kieli” tai ”diskurssi”, niin ne vaikuttivat minusta liian rakenteellisilta tai synkronistisilta; ne eivät näyttäneet ottavan riittävästi huomioon tilanteen ehdoilla tapahtuvaa toimijuutta. Sen sijaan traditio näytti välittävän käsityksen ihmisistä, jotka perivät uskomuksista ja käytännöistä koostuvan verkoston, mutta jotka ovat myös kykeneviä innovaatioihin, jotka tapahtuvat samaisen verkoston muodostamaa taustaa vasten. Siinä määrin kuin tradition käsitteen käytöllä on historiaa, sitä löytyy ehkä sellaisten henkilöiden kuin Oakeshottin filosofiasta, jotka mielestäni, ikävä kyllä, vastaavat parhaimmillaankin epäselvästi siihen, ovatko traditiot kuvailemalla tavalla jatkuvasti virtaavassa tilassa vai kuuluuko niihin sellaisia ydinosa, jotka jollain tavoin ovat immuuneja muutokselle. Olen käyttänyt paljon enemmän aikaa kuin haluaisin etäännyttääkseni oman tradition käsitteeni heidän käsitteistään.

Petri Koikkalainen: Olen joskus yrittänyt pohtia dilemman käsitteen ja Collingwoodin ”kysymyksen” käsitteen välistä suhdetta. Collingwoodin mukaan meidän tulisi kirjoittaa historiaa kysymysten ja vastausten kautta, ja mielestäni dilemmaa olisi mahdollista tarkastella eräänlaisena kysymyksenä Collingwoodin tarkoittamassa merkityksessä. Kuinka näet oman lähestymistapasi ja Collingwoodin ”kysymysten ja vastausten logiikan” välisen suhteen?

Mark Bevir: On totta, että vaikka otinkin enemmän vaikutteita Lakatosilta, niin Collingwoodin ja myös Gadamerin kysymyksen käsitteillä on paljon vastaavuutta dilemman käsitteeseen. Itse asiassa dilemman käsite on ehkä lähempänä kysymyksen kuin probleeman käsitettä juuri äsken mainitsemani avoimuuden takia. Silti haluaisin etäännyttää sitä, mitä dilemmalla tarkoitan siitä, mitä ymmärrän Collingwoodin tarkoittavan kysymyksellä.

Mielestäni Collingwood ja myös Gadamer ovat liian keskittyneitä ”korkean tason” filosofiaan. He esittävät ky-

symykset filosofisina ongelmina, jotka yhteiset käsitykset jakavat ihmiset kaikki toivovat voivansa ratkaista. He tarkastelevat kysymyksiä monimutkaisina ja abstrakteina ongelmina, joista voidaan kirjoittaa tutkielmia ja he näkevät kysymysten nousevan esiin viitekehyksessä, jota määrittää joko aikakauden henkeä määräävien esiolettamusten joukko tai yhteinen perinne. Tässä suhteessa epäilen, että he salakuljettavat filosofiaansa satunnaisia sosiologisia tosiseikkoja, jotka ovat osa sitä maailmankolkkaa, jossa he ovat sattuneet elämään.

Itse sen sijaan haluan ajatella niin, että dilemman käsite ei kata vain filosofisia ongelmia vaan myös jokapäiväiset ja usein syvemmin pohtimattomat muutokset ihmisten kaikenlaisissa uskomuksissa. Olen kiinnostunut niiden uskomusten historiasta yleensä – melkeinpä uskomusten sosiaalishistoriasta, olivatpa ne tietoisia tai eivät, joiden varassa ihmiset toimivat muodostaakseen ja uudistaakseen kaikenlaisia käytäntöjä. Pelkään, että kysymyksen käsite Collingwoodin tapaan käytettynä on liian muodollinen ja filosofinen tavoittaakseen ne laajat yhteiskunnalliset kehityskulut, joiden kautta yksilöt ja ryhmät perivät ja muokkaavat uskomuksiaan. Se asettaa etusijalle abstrakteja ongelmia koskevan tietoisien pohdinnan, jolloin tappiolla jäävät vähemmän pohdinnallisesti syntyvät vastaukset maailman etemme heittämiin ongelmiin, liittyivätpä nämä sitten thatcherismiin tai parhaaseen reittiin työpaikalle.

Petri Koikkalainen: Kohtasitko sellaisia ”saksalaisia” vaikutteita – viitaten jäsenyyteesi seurassa – jotka olisivat kantaneet tähän päivään saakka, vai olisiko nykyistä työtäsi parempi kuvata juuri näiden post-analyttisten ja ehkä joidenkin idealististen teemojen kautta?

Mark Bevir: Post-analyttiset ja idealistiset vaikutteet ovat tärkeimpiä. Mutta kahtiajako mannermaiseen ja analyttiseen filosofiaan on tietysti väärä. Kaikenlaisia mannermaisia vaikutteita on ollut kaiken aikaa läsnä englanninkielisen filosofian erityisesti idealistisessa virtauksessa. Monet niistä filosofeista, jotka silloin vaikuttivat minuun, tai ovat vaikuttaneet siitä lähtien, ovat olleet velkaa mannermaisille teoreetikoille. Joten sanoisin, että mannermainen filosofia on ehdottomasti vaikuttanut minuun, mutta joutuisin luullakseni hankalaan paikkaan, jos joutuisin erottelemaan sen suoria vaikutuksia Collingwoodin tai Charles Taylorin kaltaisten filosofien kautta tapahtuneesta epäsuorasta vaikutuksesta.

Petri Koikkalainen: Samantapaisen huomion voisi varmaankin esittää Wittgensteinin avulla.

Mark Bevir: Aivan totta. Kun olin Oxfordissa, niin yllättävän suuri osa siitä filosofiasta johon tutustuin, oli keskittyntä Wittgensteiniin. Hänellä on luultavasti ollut enemmän vaikutusta työhöni kuin kellään muulla filosofilla. Oxfordissa saatoin kohdata liiaksikin englantilaistetun Wittgensteinin. Myöhemmin, erityisesti luettuani Ray Monkin loistavan elämäkerran,³ olen tullut tietoiseksi muista Wittgensteinin ajatteluun vaikuttaneista taustatekijöistä ja siinä esiintyneistä virtauksista.

Petri Koikkalainen: *The Logic of the History of Ideas* -teoksesi yksityiskohtaista filosofista argumentaatiota lu-

kiessa tulee joskus mieleen, että sen tyyli on luultavasti vaikutteita Oxfordissa saamastasi filosofisesta koulutuksesta. Oletko tästä samaa mieltä?

Mark Bevir: Luulisin, että *Logic*-teoksessa on väljästi puhuen analyyttinen tyyli ja sillä on varmaankin jotain tekemistä Oxfordissa viettämäni ajan kansa. Haluaisin kuitenkin tarkentaa molempia näistä huomioista. Voisin aloittaa siitä, että eräät teosta kommentoineet selväpiirteisemmin analyyttiset filosofit valittavat riittävän analyyttisen tarkkuuden puutetta. Esimerkiksi Tamar Gendler esitti, että käsitteellinen analyysi jäi siinä kesken kriittisissä kohdissa.⁴

Luulen, että tässä kohden kysymykseksi nousee analyysin rooli filosofiassa. Mielestäni jotkut analyyttiset filosofit pitivät analyysia itsessään ja itsensä vuoksi hyvänä, ikään kuin se voisi lopulta johtaa metafysisesti puhtaisiin käsitteisiin. Oma post-analyyttinen näkemykseni on puolestaan se, että käsitteidemme luonteeseen kuuluu niiden epämääräisyys. Analyysi voisi jatkua loputtomiin, ja siksi on meistä itses-
tämme kiinni päättää, milloin se on parasta lopettaa pyrki-
myksiimme soveltuvalla tavalla. Siksi haluaisin ajatella, että *Logic* ei niinkään jää kesken, vaan lopettaa analyysin juuri niissä kohdissa, joissa käsitteet ovat itsessään epämääräisiä tai niissä kohdissa, joissa analyysin jatkaminen ei olisi enää merkityksellistä käsittelemieni ongelmien kannalta. Joka tapauksessa haluan sanoa, että *Logic* ei ole ankarasti puhuen analyyttinen juuri siksi, että siinä otetaan tämä rajoitettu kanta suhteessa analyysin rooliin. Lisäksi ajattelen, että analyysin käytöllä teoksessa on ehkä vähemmän tekemistä jonkin Oxfordissa vallinneen ilmapiirin kanssa kuin sen kanssa, että olen yrittänyt ajatella kirikkaasti ja rehellisesti.

Mielestäni yksinkertaiseen hyvään ajatteluun kuuluu pyrkimys välttää epä johdonmukaisuutta, puolustaa omia ajatuksia argumenteilla ja torjua argumentteja, jotka suuntautuvat omia ajatuksia vastaan. Kehittääkseen omia ajatuksiaan on tutkittava mitä niihin sisältyy ja mitä ei, missä kohdissa ne ovat jännitteisessä suhteessa toisiinsa ja mitä asioita ne sulkevat pois ja mitä ei. Tietenkin on mahdollista ajatella tässä merkityksessä hyvin ilman, että ryhtyy abstraktiin filosofiaan, ja ehkäpä haluni ryhtyä tällaiseen abstraktiin älylliseen ponnistukseen, johon sisältyy suhteellisen vähän historiallista kontekstualisointia, tosiaan jollain tavalla heijastelee Oxfordin ilmapiiriä, mutta siinä tapauksessa kysymys ei niinkään ole tyylistä kuin aiheesta. Yhtä hyvin voisi ajatella, että jos valitsee aiheekseen, kuten itse tein, hyvin abstraktin filosofisen teeman, ja jos käytettävissä oleva tila ja julkaisu-toimintaan liittyvät taloudelliset tekijät sulkevat pois aiheen laajan historiallisen kontekstualisoinnin, niin voi olla, että hyvä ajattelu enemmän tai vähemmän vaatii käyttämään argumentaatiotapaa, joka voi muistuttaa analyyttisen filosofian tapaa.

Petri Koikkalainen: Eräät kommentaattorit ovat huomauttaneet, että sinulla tuntuu olevan melko vahva usko filosofisen analyysin mahdollisuuksiin vaikuttaa historian kirjoittamisen tapoihin tai jopa sanella sitä, mitä historiantutkimuksessa ylipäänsä on soveliaista tehdä. Haluaisitko kommentoida näitä väitteitä?

Mark Bevir: Tähän liittyy oikeastaan kaksi kysymystä. Ensimmäinen koskee sitä, onko filosofisella analyysillä vahva

mahdollisuus vaikuttaa historian kirjoittamisen tapoihin. En usko, että sillä on. Mielestäni filosofisella analyysillä pitäisi olla jonkinlaista vaikutusta siihen kuinka ihmiset kirjoittavat historiaa, mutta mielestäni sillä vain harvoin on merkittävää vaikutusta. Jos haluaa vaikuttaa tapaan, jolla historioitsijat kirjoittavat historiaa, niin paras tapa toimia ei ole se, että tarjoaa heille listan filosofisia argumentteja; paras tapa olisi mieluummin sellaisen historiallisen tutkimuksen kirjoittaminen, jota he saattaisivat pitää esikuvallisena ja siksi jäljitellä. Toinen kysymys koskee sitä, onko filosofisella analyysillä vahva mahdollisuus sanella sitä, mitä historiantutkimuksessa on soveliaista tehdä. Mielestäni sillä on. Post-analyttisen kannan omaksuminen johdattaa mielestäni ajattelemaan, että meillä ei ole suoraa tai välitöntä pääsyä tosiasioihin. Päinvastoin, ne tosiasiat, joihin uskomme, väistämättä rakentuvat osin teorioidemme kautta. Siksi post-analyttinen kanta tarkoittaa, että kertomiemme historioiden pätevyys ei voi riippua pelkästään niistä tosiasioista, joihin niissä viitataan. Niiden pätevyyden täytyy riippua myös niiden teorioiden järkevyydestä, joiden avulla rakennamme nuo tosiasiat.

Filosofia voi tehdä sen, että se tarjoaa keinoja tarkastella ja arvioida niiden teorioiden järkevyyttä, joiden avulla tosiasiat rakennetaan. Siitä seuraa, että niiden teorioiden oikeuttaminen, joiden avulla tosiasiat rakennetaan, edellyttää riittävää filosofista ymmärtämystä. Kenties ihmiset voivat kertoa loistavia historioita ilman, että heillä on siihen sopivaa filosofiaa. Mutta siitä huolimatta heidän historioidensa järkevyyden täytyy riippua teorioista, ja teorioiden järveys taas edellyttää niiden jonkinlaista filosofista punnintaa.

Petri Koikkalainen: Luuletko, että on mahdollista saavuttaa kuvaamasi kaltainen ymmärrys opiskelematta filosofiaa? Jos ei-filosofit jatkuvasti kirjoittavat hyviä historioita, kuten ilmeisesti annat ymmärtää, niin ovatko hyvät historioitsijat kykeneviä saavuttamaan riittävän filosofisen ymmärryksen jollain intuitiivisella tavalla?

Mark Bevir: Voi pahasu, tuohon liittyy moniakkin kysymyksiä. Kuka tahansa saattaa keksiä hyviä filosofisia argumentteja. Filosofisten argumenttien ei todellakaan pitäisi olla niiden ihmisten yksityisomaisuutta, jotka ovat saaneet filosofisen koulutuksen ja työskentelevät filosofeina. Filosofian ei pitäisi olla suljettu kiltä, ja siinä määrin kuin siitä valitettavasti on tullut sellainen, niin en luultavasti ole sen jäsen, sillä minulla ei ole tutkintoa filosofiasta enkä työskentele filosofian laitoksella.

Historioitsijoilla on yhtä suuri oikeus harjoittaa filosofiaa kuin kellä tahansa muullakin. Ja sen lisäksi olen hyvin vahvasti samaa mieltä siitä, että ihmiset kirjoittavat hyviä historioita ilman, että heillä välttämättä on minkäänlaista filosofista koulutusta tai mielenkiintoa. Itse asiassa voisin väittää, että ihmiset saattavat kirjoittaa hyviä historioita myös huonoihin filosofioihin pohjautuen. Niin voi käydä sattumaltakin. Mutta tärkeämpää asiassa on se, että lukijoina me voimme ikään kuin kääntää heidän historiansa huonoista filosofioista hyviin. Niinpä esimerkiksi Kosellekin historiallisissa ja teoreettisissa kirjoituksissa esiintyy mielestäni liioitellun vahva käsitys näennäisesti annetuista sosiaalisista tosiseikoista, jotka väijäämättä johtavat tiettyjen käsitteiden esiinnoisuun. Haluaisin väittää, että tarvitsemme konstruk-

” Amerikkalainen politiikan teoria puolestaan on enemmän keskittynyttä identiteettipolitiikkaan liittyviin kysymyksiin – jopa sosiaaliseen inklusioon liittyviä kysymyksiä tarkastellaan enemmän identiteettipoliittisen kansakunnan rakentamisen tai erilaisten identiteettien kansakunnan imagoon liittämisen kannalta, kuin niitä tarkastellaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tai eri yksilöiden tai ryhmien välisen sosioekonomisen vertailun kannalta.”

tivistisemmän kuvauksen siitä, kuinka nuo sosiaaliset toiseikat kehittyvät ja vähemmän suoraviivaisen kuvauksen niiden ja uusien käsitteiden esiintulon välisestä syysuhteesta. Siitä huolimatta voin ihailla Koselleckin historiallisia kirjoituksia. Voin jopa eräissä mielessä kirjoittaa niitä uudelleen niin, että ne kertovat jotain kiinnostavaa siitä, miksi ja miten ihmiset rakensivat modernisuuden käytäntöjä ja miksi ja miten he muunsivat käsitteitään reagoidessaan näihin käytäntöihin.

Mannertenvälinen ero

Petri Koikkalainen: Siirrymmekö toiseen aihepiiriin? Muutit töihin Kaliforniaan vuonna 2000. Kohtasitko mitään suuria yllätyksiä, tai muuttuiko käsityksesi amerikkalaisen ja eurooppalaisen politiikan tutkimuksen tai filosofian suhteista millään merkittävällä tavalla?

Mark Bevir: Ensimmäisillä yllätyksillä ei niinkään ollut tekemistä akateemisen sisällön kuin erilaisten hallinto- ja opeuskäytäntöjen kanssa. Mutta niiden ohella tulin kyllä ilman muuta tietoiseksi eroista tavoissa, joilla politiikan tutkimusta ja vähäisemmässä määrin politiikan teoriaa lähestytään Amerikassa ja Euroopassa.⁵

Amerikkalainen politiikan tutkimus on paljon vahvemmin sitoutunut tieteelliseen imagoon ja suuren mittakaavan mallien tai yleistysten tuottamiseen. Kulunut sanonta – ehkä liioiteltu, mutta silti totuudenmukainen – on, että positivismi hallitsee amerikkalaista politiikan tutkimusta tavalla, jota ei esiinny eurooppalaisessa politiikan tutkimuksessa. Voisin tarkentaa tätä sanontaa, en vain korostamalla sitä, että amerikkalaisessa ja eurooppalaisessa politiikan tutkimuksessa on alueita, joihin se ei päde, vaan myös esittämällä syitä tähän asiintilaan. Yksi syy amerikkalaisen politiikan tutkimuksen vahvempaan tieteelliseen imagoon korostamiseen on se, että Yhdysvalloissa jo varhain perustettiin tutkijakoulutusta antavia erillisiä julkisen politiikan kouluja.⁶

Monilla eurooppalaisilla politiikan tutkijoilla on vähän kontakteja amerikkalaisiin julkisen politiikan kouluihin. Silti koulut usein toimivat vähemmän positivistisen politiikan tutkimuksen kotipaikkoina, joten jos sijoitamme nekin amerikkalaiselle näyttämölle, niin erot Eurooppaan tulevat vähemmän kärjistetyiksi. Jossain määrin Amerikan ja Euroopan väliset erot johtuvat institutionaalisista järjestelyistä. Eurooppalaiset politiikan tutkimuksen laitokset antavat ope-

tusta myös hallintotieteissä, jolloin vähemmän formalistiset ja tiukat tiedonkeruun muodot saavat jalansijaa, sellaiset, jotka tähtäävät käytännöllisen vaikuttavuuteen. Sen sijaan Amerikassa hallintotieteitä usein opetetaan erillisissä ammatillisissa koulutusohjelmissa, jolloin politiikan tutkimuksen laitokset keskittyvät enemmän empiirisiin havaintoihin perustuviin keskitason yleistyksiin, tai jopa deduktiivisesti johdettuihin yleisiin lakeihin, joiden katsotaan olevan oikean tieteen tunnusmerkkejä.

Politiikan teorian kannalta tarkasteltuna näyttää siltä, että oli aika, jolloin Yhdysvallat ja Britannia olivat lähellä toisiaan ja keskittyivät sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kysymyksiin. Tämä perusasetelma yhdessä analyttisen filosofian jättämän perinnön kanssa auttaa selittämään Rawlsin saamaa valtavaa suosiota. Nykyään kuitenkin näyttäisi, että ero näkökulmien välillä on suurenemassa. Yleisesti ottaen Euroopassa painotetaan yhä enemmän ja osittain EU:sta johtuen perustuslaillisia kysymyksiä, ja tasa-arvoisuuden, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja sosiaalisen inklusion kaltaiset painotukset jatkuvat yhä.

Amerikkalainen politiikan teoria puolestaan on enemmän keskittynyttä identiteettipolitiikkaan liittyviin kysymyksiin – jopa sosiaaliseen inklusioon liittyviä kysymyksiä tarkastellaan enemmän identiteettipoliittisen kansakunnan rakentamisen tai erilaisten identiteettien kansakunnan imagoon liittämisen kannalta, kuin niitä tarkastellaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tai eri yksilöiden tai ryhmien välisen sosioekonomisen vertailun kannalta. Monet identiteettipolitiikan parissa työskentelevät tietenkin kiistävät tämän nimikkeen ja väittävät, että he kyseenalaistavat koko identiteetin ajatuksen. Mutta tehdessään näin he samalla herättävät kysymyksen siitä, mikseivät he identiteetin sijasta voisi suunnata kriittistä toimintaansa esimerkiksi luokkaa tai varallisuutta koskeviin kysymyksiin. Jos tämän kysymyksen asettaisi suoraan heille, he ehkä vastaisivat, että merkittävimmät esimerkit hyväksikäytön ja ennakkoluuloisuuden kaltaisista ongelmista liittyvät identiteettiin. Vastaus tietenkin antaa ymmärtää, että he jossain mielessä todella ovat sitoutuneita identiteettipolitiikkaan.

Petri Koikkalainen: Tuo on kiinnostavaa, koska myös Suomessa on viime aikoina puhuttu melko paljon identiteettipolitiikasta. On esimerkiksi keskusteltu ”kriittinen geopolitiikka”-nimisestä tutkimussuuntauksesta, jota voisi kuvailla kansainvälisiin suhteisiin liittyväksi identiteettipolitiikaksi,

Toivon, että tällainen uuden labourin kritiikki loisi tilaa, jossa vaihtoehtoisia sosialistisia traditioita voitaisiin palauttaa näkyviin ja jossa voitaisiin kysyä, kuinka ne voisivat auttaa meitä tulkitsemaan aikaamme eri tavalla ja kuinka voisimme vastata niihin. Luulen, että haluan edistää radikaalimmin demokraattisia kantoja – osallistumista, pluralismia ja dialogia.”

joka korostaa kansallisiin identiteetteihin perustuvien erojen sosiaalisesti rakennettua luonnetta.

Mark Bevir: Kysymys on tietysti aste-erosta. Monet amerikkalaiset työskentelevät sosiaalisen oikeudenmukaisuuden parissa – yksi uusi yhtenevä tutkimusalue itse asiassa löytyy globaalien oikeudenmukaisuuden ja ehkä jopa globaalien konstitutionalismien kysymyksistä. Samoin Euroopassa ovat identiteettiin liittyvät kysymykset selvästi tulleet yhä näkyvämmiksi. Yksi syy tähän epäilemättä on eurooppalaisten valtioiden entistä monikulttuurisempi luonne. Huomauttamisen arvoista on myös se, että elämme yhä globaalisemmassa akateemisessa maailmassa, jota Yhdysvallat melko lailla hallitsee.

Jossain määrin Yhdysvallat yksinkertaisesti onnistuvat viemään omat kysymyksensä ylikansallisten verkostojen läpi. Osittain se tapahtuu siksi, että amerikkalaiset hallitsevat suurta osaa akateemisesta julkaisuutoiminnasta, osittain siksi, että niille ihmisille, jotka puhuvat amerikkalaisia kiinnostavista ongelmista heidän tunnistamallaan tavoilla, on tarjolla suuria palkintoja.

Petri Koikkalainen: Amerikkalaisilla on myös pitkä kokemus perustuslaillisesta teoriasta ja federalismiin liittyvien kysymysten pohdinnasta. Pitäisikö meidän eurooppalaisten mielestäsi ottaa jotain oppia tästä traditiosta?

Mark Bevir: Tuo on kiinnostava kysymys. Lyhyesti vastaisin, että kyllä – tunnen sympatiaa federalistisia ja pluralistisia poliittisia organisaatiomuotoja kohtaan. Mutta sen jälkeen on sanottava, että amerikkalainen federalismi on yhä hyvin keskitettyä ja se perustuu melkein kokonaan territoriaalisille yksiköille. Sillä on vähän yhteistä sosialististen pluralismien muotojen kanssa. Kun amerikkalaiset poliittiset ajattelijat ovat tutkineet pluralismia, ovat he yleensä ymmärtäneet sen enemmänkin jonkinlaisena kvasi-korporatiivisten identiteettien yhdistämishankkeena. He ovat olleet paljon vähemmän kiinnostuneita pluralismista normatiivisena ihanteena, jonka sisältönä on vallan jakaminen kansalaisyhteiskunnan eri ryhmien kautta, puhumattakaan kansalaisyhteiskunnan demokratisoimisesta yksityisen sektorin organisaatiot mukaan lukien. Niinpä näkisin eurooppalaisten ottavan mieluummin oppia radikaalista pluralismista kuin amerikkalaisesta federalismista.

Petri Koikkalainen: Monille eurooppalaisille ja amerikkalaisille nykyinen akateeminen ympäristösi, Kalifornian yliopiston Berkeleyn kampus, on ollut vasemmistolaisen tai

radikaalin politiikan ja poliittisen ajattelun symboli 1960-luvulta lähtien. Kuinka suhtaudut tähän perintöön?

Mark Bevir: Etenkin *Free Speech Movement*⁷ on osa Berkeleyyn perintöä. Samaan perintöön kuuluu myös tiedekuntien itsehallinnon periaate ja opiskelijoiden läsnäolo hallinnossa ja opetuksessa. Se luo kampukselle erityisen tunnelman.

Ehkä ilmapiirillä on tekemistä on myös sen kanssa, että Berkeley on Yhdysvaltain johtava julkisin varoin rahoitettu yliopisto, joka kilpailee melko menestyksekkäästi myös kaikkein kalleimpien yksityisten eliittiyliopistojen muodostamassa sarjassa. Rehtorimme varmasti haluaisi minun tässä mainitsevan, että Berkeley on ilmeisesti juuri saavuttanut kakkossijan ensimmäisessä perusteellisessa yliopistojen maailmanlaajuisessa listauksessa. Minulla itselläni ei tietenkään ole mitään osuutta tämän perinnön luomiseen. Silti se tuottaa minulle tyydytystä.

Nautin myös siitä, että radikaalilla poliittisella keskustelulla on yhä näkyvä paikkansa kampuksella. Varmasti voisin olla nirsompi ja osoittaa sellaisia puolia Berkeleyyn vasemmistolaisesta politiikasta, joihin olen vähemmän tyytyväinen. Vasemmistohan on surullisen kuuluisa taipumuksestaan hajaantua ja ajautua kiivaisiin keskusteluihin pienimmistäkin opillisista eroista – ja itse saan eväitä tähän luultavasti myös nonkonformismista – mutta älkäämme olko liian nirsoja tänään.

Blair ja uusi vasemmisto

Petri Koikkalainen: *The Logic of the History of Ideas* – teoksen jälkeen olet kirjoittanut useita tutkimuksia, jotka väljästi määritellen soveltavat filosofiaasi useille eri alueille. Erityisesti olet kirjoittanut poliittisen vasemmiston historiasta. Olet juuri julkaissut teoksen nimeltä *New Labour: A Critique*. Kuinka arvioisit ”kolmannen tien” vasemmistolaisuutta ja nykyvasemmistoa yleensä?

Mark Bevir: Niin, vaikkakin kirjani on, kuten sen otsikko osoittaa uuden labourin kritiikki, niin haluaisin oikeastaan aloittaa sanomalla siitä jotain myönteistä. Tällä hetkellä kaikki vasemmistolaiset erityisesti Britanniassa näyttävät nauttivan Blairin mollaamisesta, jolloin ehkä juuri myönteiset seikat tulevatkin sanomisen arvoisiksi. On tärkeää korostaa, että vaikkei nykyvasemmisto ehkä olekaan sitä, mitä haluaisimme sen olevan, niin ainakin se on voittanut vaaleja.

Blairin tullessa valtaan vuonna 1997 olin ensimmäistä kertaa elämässäni äänestänyt valtakunnalliset vaalit voitta-

nutta puoluetta. Sellaisille, jotka ainakin voittavat, voi antaa todella paljon anteeksi, heille todella voi. Sitä paitsi elinkelpoisella vasemmistopuolueella on oltava uskottava mahdollisuus tulla valtaan. Muuten se jää kykenemättömäksi toteuttamaan tärkeitä muutoksia tai mikä vielä pahempaa, se alkaa lopulta suhtautua demokratiaan halveksivasti. Vaikka en tarkkaan tiedä, mikä voi saavuttaa äänestäjien hyväksynnän ja mikä ei, niin Blair on vähintäänkin osoittanut, että hän pystyy siihen.

On myös tärkeää olla vähättelemättä sitä, kuinka paljon hyvää uusi labour on saanut aikaan. Tällä hetkellä se on osallisena sodassa, jota ainakin itse pidän epäoikeutettuna ja monilla kotimaan politiikan alueilla se on jäänyt onnettoman kauas siitä, mitä jotkut meistä olisivat halunneet. Siitäkin huolimatta pitäisi huomata ensiksi se, että ainakin sellaisten laitosten kuin Cambridgen Microsimulation Unit'in ja Institute of Fiscal Studies'in tekemien tutkimusten mukaan uuden labourin politiikalla on suurempi vaikutus köyhyyteen kuin millään aikaisemmalla työväenpuolueen hallituksella, konservatiiveista puhumattakaan. Samat tutkimukset kertovat, että sen politiikalla on ollut tulonjakoa tasaava vaikutus: väestön köyhimmän 10 % tulot eivät ainoastaan ole nousseet melko huomattavasti, vaan myös rikkaimman 10 % tulot ovat laskeneet hiukan.

Toiseksi olisi huomattava, että uusi labour on lisännyt julkisia investointeja tietyillä avainaloilla, vaikkakin melko varovaisesti ja vaatimattomasti. Itse ajattelen, että kaikkein tärkeintä saattaa olla kiinnittää huomiota uuden labourin aikaansaamiin konstitutionaalisiin uudistuksiin. Vallan jakaminen alaspäin, kaupunkien pormestarit, suhteelliseen edustukseen perustuvat päätöksentekomuodot ja muut vastaavat hankkeet muodostavat yhdessä vankan ohjelman, jonka pitkäaikaisvaikutukset – melkein varmasti tarkoitattomat sellaiset – saattavat muodostua paljon suuremmiksi kuin useimmat ihmiset osaavat odottaa, uuden labourin eliitti mukaan lukien.

Olen myös tyytyväinen siitä, että vaikkakaan uusi labour ei ole liittänyt maata euroalueeseen, niin se on ainakin tehnyt Britanniaa johdonmukaisemman ja anteliaamman EU:n jäsenmaan. Koska uuden labourin haukkumisesta on tullut niin suosittua ja ehkä helppoakin, niin minusta olisi syytä kiinnittää huomiota myös näihin menestyksellisiin hankkeisiin. Mutta vaikka tekisimme niin, liittyy puolueeseen tietysti myös rajoitteita.

Petri Koikkalainen: Ja näiden rajoitteiden takia suhtaudut siihen kriittisesti?

Mark Bevir: Monin tavoin kyllä. Yhdellä tasolla kirjani uudesta labourista on kritiikkiä sanan hieman teknisessä merkityksessä. Uusi labour esittää itsensä usein pragmaattisena tai puolueettomana, omasta mielestään se on suoraviivainen ja selväjärginen vastaus uuteen aikaan. Haluan kyseenalaistaa tämän kuvan. Halusin tarjota historiallisen katsauksen uuden labourin ajatuksiin ja politiikkaan näyttääkseni, kuinka ne perustuvat kontingenteihin ja kiistettävissä oleviin traditioihin.

Mielestäni uuden labourin voi ymmärtää työväenpuolueen valtaviiran piiristä nousseena vastauksena sellaisiin kysymyksiin, joihin uusi oikeisto kiinnitti ensimmäisenä huomiota. Uusi labour on muodostanut kantansa suhteessa näihin kysymyksiin ja vastannut niihin tavalla, joka heijas-

telee sekä puolueen valtaviiran perinteitä että tiettyjä yhteiskuntatieteellisiä suuntauksia, kaikkein huomattavimmin institutionalismia ja kommunitarismia.

Uusi labour on melko kaukana pragmaattisuudesta omaksuessaan ideologisia painotuksia, jotka ovat peräisin näistä yhteiskuntatieteellisistä malleista. Niinpä kritiikkini yksi kärki koskee sitä, että uuden labourin itseymmärrys on hukassa. Uusi labour nousi erityisistä historiallisista traditioista, joista useita se joko ei itse huomaa tai joita se välttää tunnustamasta, tai sitten se virheellisesti ottaa niiden sisällön itsestään selvinä totuuksina. Toisella tasolla toivon, että tällainen uuden labourin kritiikki loisi tilaa, jossa vaihtoehtoisia sosialistisia traditioita voitaisiin palauttaa näkyviin – kuten sellaista pluralismia, josta juuri oli puhetta – ja jossa voitaisiin kysyä, kuinka ne voisivat auttaa meitä tulkitsemaan aikaamme eri tavalla ja kuinka voisimme vastata niihin. Luulen, että haluan edistää radikaalimmin demokraattisia kantoja – osallistumista, pluralismia ja dialogia.

Petri Koikkalainen: Näetkö nykytilanteessa mahdollisuuksia sellaisen uuden vasemmiston nousulle, joka olisi poliittisesti ja ehkä filosofisesti nykyisiä vallitsevia vaihtoehtoja tyydyttävämpi?

Mark Bevir: Ainakin näen hyvin vähän mahdollisuuksia vaihtoehtoiselle vasemmistopuolueelle Britanniassa. Mielestäni se on hassu ajatus. Ei ole mitään todellista syytä sille, miksi vasemmisto menestyisi paremmin uuden puolueen avulla kuin se voisi menestyä työväenpuoluetta uudistamalla. Päinvastoin, kaksipuoluejärjestelmässä uudella puolueella olisi suunnattomia vaikeuksia saada kannatuksensa sille tasolle, että se voisi olla uskottava haaste labourille. Labouriin liittyviin symboleihin ja mielikuviin on myös ladattu valtava määrä hyvää tahtoa, vaikkakin tätä hyvää tahtoa on viime aikoina kulutettu.

Mielestäni on kuitenkin enemmän kuin mahdollista, että uusi labour voi muuttua. En usko, että voimme palata 1960- tai 1970-luvun vasemmistoon tai että edes haluaisimme tehdä sitä, mutta labour voi omaksua uusia poliittisia ohjelmia. Siinäkin tapauksessa, että Gordon Brown tulee Tony Blairin seuraajaksi, seurauksena luultavasti on uudenlaista sosialistista politiikkaa. Sitäkin tärkeämpää on, että nuorempi sukupolvi tulee pian valtaan ja alkaa harjoittaa uudenlaista politiikkaa. En tiedä millaista se tulee olemaan tai hyväksyisinkö sen itse. Mutta melkeinpä vääjäämättä uudella sukupolvella – sukupolvella, joka kasvaa aikana, jona labour näyttää enemmän luonnolliselta hallituspuolueelta kuin puolueelta, jota tuskin koskaan valitaan hallitukseen – on uusi ohjelma ja se esittelee uusia ajatuksia ja politiikkalinjauksia. En pidä sitä ainoastaan mahdollisena vaan melkeinpä väistämättömänä.

Petri Koikkalainen: Vaikuttaa siltä, että preferenssisi eivät ole parhaan mahdollisen opin tai parhaan mahdollisen maailman kuvailussa. Tarkoitin siis, että poliittiset asenteesi vaikuttavat realistisilta, jos niitä verrattaisiin esimerkiksi taipumukseen rakentaa utopioita.

Mark Bevir: Voin mielelläni tehdä molempia. Voin tiettyyn rajaan saakka kuvaila, mikä mieleiseni utopia olisi. Mutta se, että haluaisin sen toteutuvan, on kaukana siitä että tarkoittaisin, että niin tulisi käymään.

Ne politiikkalinjaukset, joita ryhdytään toteuttamaan, riippuvat siitä, mihin valituksi tuleva hallitus on halukas ryhtymään ja kuinka ihmiset eri puolilla yhteiskuntaa reagoivat siihen, mitä hallitus yrittää tehdä. Varmaankin utopiassani on realistinen vivahde siinä määrin kuin otan tämän seikan huomioon. Mutta sen lisäksi utopiani ei olisi sellainen, jossa kehitys riippuisi vain minun laatimastani suunnitelmasta – esimerkiksi oikeudenmukaisuuden tai vapauden teoriasta.

Utopiassani kehitys riippuisi joukosta koko yhteiskunnan läpäiseviä demokraattisia menettelyjä, tekniikoita ja mekaniismeja. Siinä mielessä luulenkin, että jos on todella sitoutunut demokratiaan edes siinä määrin kuin itse olen, niin utopististen ehdotusten täytyy usein jättää paljon tilaa jollekin sellaiselle, joka muistuttaa realismia.

Petri Koikkalainen: Manner-Euroopassa ja Skandinaviassa väitetään usein, että Britannian ja Yhdysvaltojen kaksipuoluejärjestelmä vaikuttaa yleisemminkin noiden maiden poliittiseen ilmapiiriin. Joskus myös väitetään, että niiden kaksinapainen poliittinen kulttuuri itse asiassa estää tiettyjen poliittisten vaihtoehtojen, kuten todella uskottavan vihreän puolueen tai todella uskottavan feministisen liikkeen esiin nousun. Oletko tästä samaa mieltä?

Mark Bevir: Britannian ja Yhdysvaltojen vaalijärjestelmät, joissa ensimmäiseksi tullut ehdokas pääsääntöisesti korjaa koko potin, nähdäkseni tukevat kaksipuoluejärjestelmää kaikkien ilmeisten syiden takia.

Vaikuttaa myös enemmän kuin todennäköiseltä, että kaksipuoluejärjestelmä asettaa esteitä vaihtoehtojen kuten vihreän puolueen esiin nousulle, vaikkakin on huomauttamisen arvoista, ettei se sulje niitä pois. Ehkä myös siinä ajatuksessa on jotain totuutta, että kaksipuoluejärjestelmä vie poliittista keskustelua tiettyyn suuntaan. Ehkä sen takia poliittiset väittelyt tavataan käydä kahta pääpuoluetta vastaavien ideologisten jakolinjojen mukaan. En kuitenkaan haluaisi korostaa tätä seikkaa liikaa. On olemassa paljon sellaista keskustelua, joka ei sovi tähän kaavaan. Sekä Britanniassa että Amerikassa, kummassakin omalla tavallaan, on vahvoja vasemmistolaisen politiikan perinteitä, joiden suhde vasemiston valtapuolueisiin on vahvimmillaankin epämääräinen.

Yhdysvalloissa on esimerkiksi Berkeleyyn kaltainen radikalismien perinne, josta juuri puhuimme, ja lisäksi erilaisia feministisiä liikkeitä. Britanniassa taas on jo kauan ollut marxilainen liike, ja itse asiassa marxismi tai ainakin marxismista paljon vaikutteita saaneet ajattelutavat ovat vahvasti läsnä yhteiskuntatieteissä. Jotkut marxistit ovat tietysti olleet Britannian kommunistisen puolueen jäseniä, joka taas on usein suhtautunut vihamielisesti labouriin, vaikka se joskus onkin nähnyt labourin yhteistyökumppanina vähintään lyhyen tähtäimen tavoitteiden saavuttamiseksi. Niinpä sanoisin, että on olemassa paljon sellaista keskustelua, joka asettuu puoluejärjestelmän mukaisten valtaideologioiden ulkopuolelle.

Petri Koikkalainen: Kysymykseni paljasti ehkä ainoastaan sen kritiikin, jota on tapana esittää tarkasteltaessa kaksipuoluejärjestelmiä. Joskus kyllä myös huomautetaan, että Britanniassa ja myös Yhdysvalloissa poliittiset väittelyt ovat elävämpiä ja intensiivisempiä juuri järjestelmän tuottaman kantojen polarisoitumisen takia.

Mark Bevir: Ei kylläkään Yhdysvalloissa. Mutta Britanniassa kaksipuoluejärjestelmä yhdessä pääministerin kyselytunnin kanssa ylläpitää intensiivistä poliittista keskustelua, tai ainakin vahvaan vastakkainasetteluun perustuvaa poliittista tyyliä. Tavallaan se kuitenkin on teatterin kaltaista politiikkaa eikä se välttämättä muodosta kaikkein hedelmällisintä tilaa älylliselle keskustelulle.

Petri Koikkalainen: Lopuksi kysymys tulevaisuuden suunnitelmistasi. Painottuuko tällä hetkellä käynnissä oleva tutkimuksesi enemmän historianfilosofiasi kehittelyyn vai historiallisiin tutkimuksiin?

Mark Bevir: Puhun tulevaisuuden suunnitelmista aina vastahakoisesti, koska ne eivät välttämättä toteudu. Tällä hetkellä kuitenkin yritän kirjoittaa filosofista tutkimusta, vaikkakaan en sellaista, joka helposti sopisi historianfilosofian nimikkeen alle. Se on yritys kohdata poststrukturalismi ja jossain määrin postmodernismi yleisemminkin, jotta voisimme kysyä: kuinka meidän tulisi ymmärtää intellektuaalinen tilanteemme Jumalan kuoleman jälkeen? Tällä hetkellä tutkimuksella näyttäisi olevan kolme pääosaa. Ensimmäinen osa on sarja intellektuaalihistorioita, joiden tavoitteena on näyttää, kuinka sekä poststrukturalistit että itseni kaltaiset enemmän sosiaalis-humanistiset ajattelijat ovat tulleet osaksi maailmaa, jossa ei ole Jumalaa, toisin sanoen maailmaa, jossa ei ole varmuutta tai perustuksia. Siinä on myös lukuja, jotka pyrkivät näyttämään miksi poststrukturalistit ovat omaksuneet juuri ne vastaukset jotka he ovat omaksuneet suhteessa maailmaan ilman perustuksia. Toinen osa koostuu selvemmin filosofisista artikkeleista, joiden tarkoituksena on käydä keskustelua postmodernismin kanssa ja sen avulla selvittää varmuuden poissaolon seurauksia siihen, mitä ajatlemme merkitykseen, inhimilliseen toimijuuteen ja ihmistieteiden filosofiaan liittyvistä kysymyksistä. Kirjan viimeinen osa pyrkii kokoamaan yhteen edeltävistä historiallisista ja filosofisista keskusteluista johtuvat eettiset seuraukset ja niiden avulla puolustamaan väljästi määritellen kosmopoliittista ja sosiaalidemokraattista etiikkaa.

Viitteet

1. "Thatcher, Thatcher, maito varas". Suom. huom.
2. W. V. Quine ja J. S. Ullian, *The Web of Belief*. Random House, New York 1970.
3. R. Monk, *Ludwig Wittgenstein: The Duty of Genius*. Jonathan Cape, London 1990.
4. Professori Gendlerin kommentti ilmestyi *The Logic of the History of Ideas* -kirjaa käsitelleen symposiumin teksteissä, *Philosophical Books* 42:3 (Heinäkuu 2001).
5. USA:n yliopistoissa "political science" (tässä suomennettu "politiikan tutkimukseksi") on tieteenalan kattotermi, joka pitää sisällään eräitä melko vakiintuneita opetus- ja tutkimusaloja, mm. Yhdysvaltain politiikan, vertailevan politiikan tutkimuksen, kansainväliset suhteet ja (tässäkin tarkoitettavan) politiikan teorian. Useimmat merkittävät politiikan tutkimuksen laitokset antavat opetusta muutamalla tällaisella erityisalueella, ja myös niiden opetusvirkojen määrittelyt yleensä perustuvat vastaavaan jaotteluun. Suom. huom.
6. "Public policy schools", mm. Harvardin yliopistossa sijaitseva kuuluisa Kennedy School of Government. Suom. huom.
7. Vuonna 1964 perustettu liike kuului varhaisimpiin ja vaikutusvaltaimpiin amerikkalaisen opiskelijaprotestin ilmentymiin. Sen välitön saavutus oli avoimen poliittisen toiminnan salliminen Berkeleyn kampuksella vuonna 1965. Suom. huom.